

РЕЦЕНЗИЯ

на научното творчество на **гл.ас. д-р Красимира Теофилова Марулевска**, преподавател в катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”, Факултет по педагогика, участник в конкурс за заемане на академичната длъжност ”Доцент” по професионалното направление „Педагогика”(Теория на възпитанието и дидактика).

Биографични данни:

Гл.ас. д-р Красимира Теофилова Марулевска Родена е на 28.12.64 год. Кандидатката завършва Висш педагогически институт – Благоевград през 1987 год. с квалификация „начален учител” и специалист по Руски език. В едногодишен срок на обучение (1994г.-1995г.) осъществява следдипломна специализация във ЮЗУ - Благоевград. През 2007 год. защитава докторска дисертация на тема: „Синергетичният подход за повишаване качеството на обучение в началните класове” и получава образователната и научна степен „Доктор”.

Професионалният път на гл.ас. д-р Красимира Теофилова Марулевска бележи логиката на последователно съзряване и утвърждаване като специалист - педагог, а именно: начален учител в Основно училище “Кирил и Методий”, с.Крупник, общ.Симитли, обл.Благоевград, Учител по български език и литература, директор на училище в Акимовска гимназия, , Запорожска област в Украйна, учител в основно училище „Т. Александров” и едновременно с това хоноруван асистент във Факултета по педагогика, щатен асистент към ЮЗУ „Неофит Рилски”, Благоевград.

От 2008 г. е главен асистент в катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика” Факултет по педагогика - ЮЗУ „Неофит Рилски” . Кандидатката осъществява лекционни курсове по следните учебни дисциплини:

- Доцимология
- Статут и дейност на педагогическия съветник
- Педагогически иновации в детската градина и началното училище
- Начална училищна педагогика
- Педагогическа конфликтология

Гл.ас.д-р Красимира Марулевска разработва и учебни програми по следните учебните дисциплини:

- Доцимология
- Статут и дейност на педагогическия съветник
- Педагогическа конфликтология
- Начална училищна педагогика
- Практикум „Планиране и организация на дейността на педагогическия съветник”

Анализ на научното творчество:

В конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент”, гл.ас. д-р Красимира Теофилова Марулевска е единствен кандидат. Участва с 24 научни публикации, от които 2 монографии, 21 статии и 1 учебник.

Като цяло, публикациите на гл.ас. д-р Красимира Теофилова Марулевска имат теоретико-приложен характер. Те отразяват придобитите професионални компетентности на авторката и оформят един приемлив педагогически профил. Изследванията на гл.ас. д-р Красимира Теофилова Марулевска са съдържателно обвързани с реалната педагогическа практика и очертават три основни научни аспекта: проблемите на началното училище; същност и методологически основания за приложимост на синергетичния подход в педагогическата теория и практика и подготовката и квалификацията на педагогическите кадри.

Книгата „Синергетиката в научното и образователното пространство” проектира усилията на авторката, свързани с дисертационното изследване. Налице е устойчив интерес, обуславящ професионалните ѝ търсения в една добре очертана изследователска територия. С научна вещина гл.ас. д-р Красимира Марулевска очертава параметрите на синергетичния подход в образованието като аналитично и последователно представя методологичните основания за неговото приложение в реалната педагогическа практика, по-конкретно началния етап на основната образователна степен. В хода на теоретичните анализи кандидатката постига добра систематика на съществуващите постановки, като насочва вниманието върху потребността от преодоляване на съществуващата предметна капсулираност и разширяване на изследователските интердисциплинарни полета на взаимодействие. Авторката акцентира правомерно върху традиционно обособени предметни сечения между природонаучното и хуманитарното знание, но отправя поглед и върху по-ограничен изследователски периметър, където е възможен и необходим синтезът между две приложни направления: проектно базираната дейност и синергетичния подход. Съдържателната спойка между тях, гл.ас. д-р

Красимира Марулевска представя с отчитане на спецификата на образователния контекст. В сравнителен план са представени възможностите, които предоставя синергетичният подход в обучението, в съпоставка с традиционното обучение и личностно-ориентираното.

Независимо от направената персонификация на синергетичния подход и неговото приложение в началния етап на основната образователна степен, изградените инвариантни схеми на приложение може да намерят своето място и в другите образователни степени. Усилията на гл.ас. д-р Красимира Марулевска правомерно и амбициозно са насочени към постъпателно разширяване на възможностите на синергетичния подход при решаването на различни образователни задачи. От позициите на синергетиката, като интердисциплинарно направление в науката, е представена интерпретация на проблема за качеството в сферата на образованието.

В монографията „Проектно-базирана учебна дейност в началното училище”, гл. ас. д-р Красимира Марулевска анализира многоплановата същност на проектно-базираната дейност и детайлно представя нейните дидактически възможности в конкретен образователен контекст. Потърсена е спецификата на педагогическото взаимодействие, неговите инвариантни и вариативни очертания. В добре отразена историческа динамика е разгледан проблемът за Методът на проектите и неговото еволюиране и трансформация при приложението му в съвременния образователен процес. Съблюдавайки спецификата на осъществяване на началния етап на основната образователна степен(принципните положения и технологична детерминираност), авторката очертава и апробира приемлив вариант на проектно-базирана учебна дейност. Специално внимание е отделено на оценъчно-диагностичния инструментариум за измерване на нейната ефективност по отношение на личностното развитие на учениците. Коментирана е възможността за приложение на изградения технологичен модел на проектно-базирана учебна дейност и в други образователни степени.

През призмата на синергетичния подход в образованието, гл.ас. д-р Красимира Марулевска проектира и други предметни сечения: приложението на информационните технологии, оценяването на учениците в началното училище, личностно-ориентирания образователен подход.

Вниманието на авторката привличат и проблеми свързани с етническото самоопределение и правата на детето. Проучването на тези проблеми е по-фрагментарно.

Друга проблематика, която ангажира вниманието и изследователските амбиции на авторката е професионалната подготовка и творческо израстване на учителя. Така в съавторство с авторитетни учени, гл.ас. д-р Красимира Марулевска се посвещава на важни за педагогическата практика теми, които могат да бъдат определени като особено значими :

- следдипломната квалификация и усъвършенстването на учителските кадри;

- реализирането на професионално-тренинговите форми в подготовката и квалификацията на бъдещите учители;

- съвременните измерения на оценяването на професионалния труд на учителя и оценъчно-диагностичния инструментариум за реализирането му.

Някои бележки и препоръки:

1. Теоретичните анализи и техните проекции върху изследваната от кандидатката практика (проектно-базираната учебна дейност) се нуждаят от по-представителна концептуализация, съобразена със спецификата на обучението в началния етап на основната образователна степен. Тази образователна степен има твърде специфични измерения, които не са маркирани и съотнесени в нужната степен към изследвания проблем.
2. В осъществяването на Синергетичния подход се открояват сфери на влияние и зависимости с други образователни подходи, какъвто е ценностния подход. Това не е отразено в публикациите. Налице е дори известна подмяна. На авторката предстои по-нататъшно прецизиране в тази посока.
3. На някои места не са открити достатъчно добре личните авторски постижения. Те са смесени с постиженията на други автори, без това да бъде обозначено по традиционния начин.

Основни приноси:

Независимо от маркираните бележки, в творчеството на авторката могат да се открият следните приноси:

1. Направен е съдържателен анализ на същността и възможностите за приложение на синергетичния образователен подход в образователната практика;

2. Очертан е генетичен „мост” между осъществяването на проектно-базираната учебна дейност и синергетичния образователен подход в началния етап на основната образователна степен;
3. Систематизирани и обогатени са възможните съдържателни и технологични предпоставки за качествена професионална подготовка и квалификация на учителските кадри.

Научно-изследователска активност:

Гл.ас. д-р Красимира Марулевска осъществява активна научно-изследователската дейност с участия в различни научни форуми и в няколко научни колектива. Подпомага дейността на докторантите към катедрата. Участва и в рамките на следните научни проекти:

- 1) „Съвременен профил и позиция на българския учител в образователната система и общество” (2011 г.), Благоевград, ЮЗУ „Неофит Рилски” (член на екипа);
- 2) “Интерактивен модел за професионално-педагогическа квалификация и продължаващо обучение” (2010г.), Благоевград, ЮЗУ „Неофит Рилски” (член на екипа);
- 3) „Модел за усъвършенстване на превенцията на асоциалните прояви на учениците в основната образователна степен” (2009), Благоевград, ЮЗУ „Неофит Рилски” (член на екипа);
- 4) „Сугестопедично-десугестивната концепция за учебния процес” – 2009 г., ЮЗУ „Неофит Рилски” (член на екипа);
- 5) „Предпоставки за ефективност на интерактивните методи на обучение в работата на университетския преподавател” – стартирал през октомври 2006 – 2010 г. Продължителност – 3 години. (член на екипа);
- 6) Научно-изследователски проект на тема „Мястото на интерактивните методи на обучение в работата на университетския преподавател” – 2006-2007г.

Направеният анализ на цялостното научно творчество на гл.ас. д-р Красимира Теофилова Марулевска ми дава основание да препоръчам на членовете на научното Жури да оформи предложение за заемане от кандидатката на академичната длъжност „Доцент” по професионалното направление „Педагогика” - Теория на възпитанието и дидактика.

20.11.2011

Рецензент: .....

(проф.д-р Емилия Василева)